

ДОМ ЗДРАВЉА АРАНЂЕЛОВАЦ

СЛУЖБА ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ

34300 АРАНЂЕЛОВАЦ, Краља Петра Првог број 62

Централа: +381 (0) 34 194, факс: +381 (0) 34 715 700

Web: www.domzdravlja-ar.org.rs

email: shmp.ar@gmail.com

СИТУАЦИЈЕ КАДА ТРЕБА ПОЗВАТИ ДЕЖУРНОГ ЛЕКАРА

Посебно пажњу посветити **старим особама и деци**.

Код **стариx особа**, неопходна је опрезност, јер су симптоми болести често мање изражени, иако је стање тешко. Често у року од сат-два здравствено стање стариx се погоршава.

Код **деце**, нарочито код одојчади знаци болести у почетку нису увек типични. Уколико се влажним облозима, туширањем са млаком водом, лековима за скидање телесне температуре не смањује температура са 39,5°C, а уз то и уочава опште, лоше стање, потиштеност и поспаност-то су знаци на које треба обратити пажњу. Мала деца су склона исушењу. После дужег повраћања, пролива (сат-два) може брзо настати опште тешко стање (дехидратација). То захтева болничко лечење са надокнадом течности путем инфузија. У циљу спречавања исушења организма деце, редовно дојити-појити дете (мањи гутљаји, чешће). Не утопљавати, не покривати!

Хитно позвати лекара ако се јави:

- оштар бол у грудима, или у трбуху,
- упоран, јак бол иза грудне кости који не реагује на лекове и траје дуже од 5 минута (може да буде предзнак срчаног инфаркта),
- бол који се шири према левој руци, рамену, доњој вилици, праћен отежаним дисањем, презнојавањем, муком, гађењем и повраћањем. Сажвакати један аспирина, поставити се у полуседећи положај, одмах позвати лекара,
- код млађих и/или стариx особа приликом уочавања бола у грудима, нарочито ако се чује отежано дисање (чујно на даљину – крклање), мислити на плућни едем – болест која угрожава живот болесника. Умирити болесника, поставити га у удобан седећи положај, одмах позвати лекара,
- јака главобоља (најјача до сада) може бити симптом анеуризме (проширења артерије у мозгу) или јака главобоља праћена повишеном телесном температуром, повраћањем и укоченим вратом (упални процес можданица),
- са јаким боловима у трбуху се одражава прснуће трбушне артерије, упала слепог црева, прснуће чира на желуцу или дванаестопалачном цреву, упала жучне кесе, присуство каменаца у жучној кеси, жучним путевима, бубрезима или мокраћним путевима,
- код жена у фертилно доба – несношљив бол у доњем трбуху који је повремени праћен и вагиналним крварењем ван менструалног циклуса указује на побачај или на ванматеричну трудноћу. Често болеснице нису ни свесне да су трудне, и у овом случају је неопходна хитна интервенција лекара,

ДОМ ЗДРАВЉА АРАНЂЕЛОВАЦ

СЛУЖБА ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ

34300 АРАНЂЕЛОВАЦ, Краља Петра Првог број 62

Централа: +381 (0) 34 194, факс: +381 (0) 34 715 700

Web: www.domzdravlja-ar.org.rs

email: shmp.ar@gmail.com

- трњење, општа слабост, ограничена покретљивост половине тела, лица, промене у говору, промене у дисању, губитак свести-кома, неједнаке зенице су симптоми можданог удара. С обзиром, да ови симптоми нису праћени боловима, често им се не придаје значај. Знаци могу привремено и да се смање. У позадини је обично угрушак крви, који је доспео у мождани крвоток и физички онемогућава нормалан проток крви у мозгу. Изнад 65 година мождани удар није редак случај.
- повређене у саобраћајној несрећи, хитна медицинска помоћ збрињава на лицу места и преводи на ургентно одељење болнице. Ако је неко повређен у кући, звати лекара у случају:
- повреде главе, губитка свести (може доћи до повреде крвног суда у мозгу што даје симптоме након неколико сати).
- уколико је дошло до обимнијег крварења.
- уколико је повређени екстремитет отечен, деформисан (не може да стане на ногу, не може да подиже руку) мисли се на прелом, угануће. Имобилисати и позвати дежурну службу хитне помоћи.

Уколико долази до погоршања стања хроничног болесника, нпр.

- астматични напад, гушење не попушта на уобичајену дозу лекова, не повећавати дозу лека самоиницијативно, него звати лекара.
- срчани болесници, дијабетичари, епилептичари морају бити обучени, знати до које мере могу сами себи помоћи и када треба да позову стручну помоћ.
- код нагло погоршаног стања лечених психијатријских болесника (схизофреничари, депресивни болесници, манијако-депресивни болесници...) када угрожавају своје и туђе здравље, постају опасни за околину – затражити лекарску помоћ.
- у случају сумње или потврђене употребе наркотика.
- код тровања или сумње на тровање (водити рачуна, да се отров не баци, да се повраћени садржај не уклони до долазка лекара). Од раног препознавања отрова зависи исход лечења. Немојте се изненадити ако лекар понесе са болесником до болнице и бочицу отрова на који се сумња.
- кризне ситуације када прети опасност самоубиства – хитно позвати лекара.

ДОМ ЗДРАВЉА АРАНЂЕЛОВАЦ

СЛУЖБА ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ

34300 АРАНЂЕЛОВАЦ, Краља Петра Првог број 62

Централа: +381 (0) 34 194, факс: +381 (0) 34 715 700

Web: www.domzdravlja-ar.org.rs

email: shmp.ar@gmail.com

Ситуације када не треба одузети време дежурног лекара због болесника чије обољење не захтева хитну интервенцију (може да чека до сутра)!!!

- У случају мање инфекције, назеба, останите у кревету, скидајте повишену температуру по потреби. Изузетак у случају гушења, немогућност гутања.
- Код мањих повреда пружити самопомоћ или прву помоћ. Изузетак јаче крварење које се не зауставља ни после пружања прве помоћи. Угризи (пса, мачке, лисице...) захтевају лекарску помоћ.
- Бол познатог порекла („и раније сам имао сличне тегобе“) као што су бол у крстима, главобоља, менструациони болови итд. Проблеми варења (неугодна опстипација-(затвор), пролив, повраћање, која није праћена високом температуром) не припада дежурном лекару хитне медицинске помоћи, сем ако није праћена крварењем и наглom надутотошћу трбуха. Надокнада течности, останите у кревету, сутра се јавите вашем лекару.
- Хронични болесници који поседују комплетну терапију и болесници који користе услуге кућне неге и лечења-изузев у случају акутног погоршања стања нпр. новонастала појава бола у грудима, акутни тешки напад астме, крварење, искашљавање или повраћање крви, црно пребојена столица (као талог од кафе), новонастала одузетост половине тела, лица, руке или ноге, губитак свести, кома. Тада позовите дежурног лекара хитне помоћи.

Ако су вам нестали лекови – увек држите минималну резерву лекова, то се нарочите односи на инсулине и лекове за срце, затим чепиће, таблете и сирупе за смањење повишене телесне температуре код одојчади и деце.

Уколико желите одговор на питање у вези вашег здравственог стања, контролу крвног притиска, то тражите од вашег изабраног лекара! Лекар хитне медицинске помоћи на то нема времена, нити ће да суди о постављеној дијагнози и о досадашњој терапији. Његов задатак је хитно збрињавање животно угрожених болесника.

Не одузимајте нечије драгоцено време!!!

На крају свако треба сам да одлучи хоће ли позвати дежурну службу хитне медицинске помоћи или не. Одлука није лака. Уколико сте у недоумици позовите лекара. Уколико је ситуација тешка, сваки секунд је важан. Ако сте непотребно позвали лекара - нисте први коме се то десило. Нешто није у реду? Не осећате се добро, треба да се обратите лекару. Да ли то чинити одмах? Свако себе или своје чланове породице познаје боље од лекара. Препустите се својим предосећањима!

ДОМ ЗДРАВЉА АРАНЂЕЛОВАЦ

СЛУЖБА ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ

34300 АРАНЂЕЛОВАЦ, Краља Петра Првог број 62

Централа: +381 (0) 34 194, факс: +381 (0) 34 715 700

Web: www.domzdravlja-ar.org.rs

email: shmp.ar@gmail.com

Ако сто неодлучни, немојте вагати, позовите лекара.

Покушајте дефинисати ваше тегобе:

- Предлажемо да оцените бол (скала од један до десет)
- Када су почеле тегобе?
- Наведите лекове које узимате и/или које сте већ узели пре позива
- Од које болести се лечите (повишен крвни притисак, ангина пекторис...итд.)
- Које болести сте преболели?

Ако за то нема времена, немојте паничити, зовите лекара на телефон **194** (позив тог броја је бесплатан са свих телефона) или са мобилног телефона **034 715 700**.

Дежурни здравствени радник хитне медицинске помоћи одређује приоритете. Предност има болесник, који је у најкритичнијем здравственом стању – процењује се на основу ваших одговора. Најчешћа питања су:

- На шта се жали?
- Кад је почело?
- Да ли је почело нагло?
- Од чега се лечи (хронични болесници)?
- Које лекове узима?
- Године старости?
- Адреса становања?
- Име и презиме?

Уколико је повреда у питању покушајте да одговорите и на следећа питања:

- Да ли је повређена особа свесна и да ли дише?
- Да ли јако крвари?
- Да ли може да се помера?
- Шта се догодило?
- Када се догодило?
- Како се догодило?

У циљу спречавања лажних позива записује се и име онога ко је звао хитну помоћ као и број телефона са кога зове (постоји идентификација броја долазног позива).

Лекар хитне помоћи интервенише неодложно у случају стања првог реда хитности. То значи да ће све радње које је до тог тренутка обављао прекинути (нпр. преглед пацијента који није витално угрожен) и упутити се да укаже помоћ тамо где је она најнеопходнија.

ДОМ ЗДРАВЉА АРАНЂЕЛОВАЦ

СЛУЖБА ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ

34300 АРАНЂЕЛОВАЦ, Краља Петра Првог број 62

Централа: +381 (0) 34 194, факс: +381 (0) 34 715 700

Web: www.domzdravlja-ar.org.rs

email: shmp.ar@gmail.com

Под појмом "први ред хитности" подразумевају се следећа стања: претећа напрасна срчана смрт, престанак дисања (поплавео), престанак рада срца, губитак свести, утапање, вешање, удар струје и грома, задављење страним телом, опекотине са захватањем велике површине тела, ујед змије, ране нанешене ватреним и хладним оружјем, масивна крварења из спољашњих отвора, посекотине екстремитета са обилним крварењем, трауматске ампутације екстремитета, позив са јавног места када је пацијент без свести као и подаци да не дише или је поплавео или је повређен, саобраћајни удес, падови са висине, алергија без свести, тровања без свести, коме непознатог узрока, конвулзије и гушења код деце, први епилептични напад, порођај у току (контракције са понављањем на 5 минута), отворен прелом дугих костију.

САВЕТ ЗА ВОЗАЧЕ!

Уколико на градској саобраћајници приметите возило СХМП са укљученом светлосном и звучном сигнализацијом, поступите по Закону о безбедности саобраћаја, безбедно уклоните ваше возило **удесно** неугрожавајући притом остале учеснике у саобраћају. Не успоравајте нагло, не скрећите улево. Законом је кажњиво непропуштање возила првог приоритета.

НИКАД НЕ ЧИНИТИ!

У жељи да стигнете до лекара што пре кад вам је лоше, немојте сами сести у аутомобил, не управљајте возилом када сте болесни (нервозни, имате повишену температуру, муку, гађење, повраћање). Успут ваше здравствено стање може да се погорша. Самим тим и ризик изазивања саобраћајне незгоде је већи.

Дом здравља Аранђеловац
Служба за хитну медицинску помоћ